

INHOUD

WOORD VOORAF	15
WOORD VOORAF TOT DE NEDERLANDSE VERTALING	27
HOOFDSTUK 1 DE JURIDISCHE AARD VAN HET BIJZONDER MONETAIR DEPOSITOCONTRACT	29
1. Een voorafgaande verheldering: leningscontracten (mutuum en commodatum) en depositocontracten	29
Het commodaatscontract	30
Het mutuumcontract	30
Het depositocontract	31
Het deposito van fungibele goederen of ‘bijzonder’ depositocontract	32
2. De economische en sociale functie van bijzondere deposito’s	33
Het fundamenteel element in het bijzonder monetair deposito	34
Gevolgen van het niet voldoen aan de essentiële verplichting van het bijzonder deposito	35
Rechterlijke beslissingen die de fundamentele juridische principes van het bijzonder depositocontract erkennen (100%-reservevereiste)	37
3. De essentiële verschillen tussen het bijzonder depositocontract en het monetair leencontract	38
De mate waarin in elk contract bezit wordt overgedragen	38
Fundamentele economische verschillen tussen de twee contracten	39
Fundamentele juridische verschillen tussen de twee contracten	42

4.	Hoe Romeinse rechtsgeleerden de algemene juridische principes van het bijzonder depositocontract ontdekten	44
	De opkomst van traditionele juridische principes volgens Menger, Hayek en Leoni	44
	Romeinse jurisprudentie	47
	Het bijzonder depositocontract in het Romeinse recht	49
HOOFDSTUK 2	HISTORISCHE SCHENDINGEN VAN DE JURIDISCHE PRINCIPES VAN HET BIJZONDER MONETAIR DEPOSITOCONTRACT	57
1.	Introductie	57
2.	Bankieren in Griekenland en Rome	60
	<i>Trapezitei</i> of Griekse Bankiers	61
	Bankieren in de hellenistische wereld	68
	Bankieren in Rome	70
	Het faillissement van de christelijke bank van Callistus	71
	De <i>Societates Argentariae</i>	72
3.	Bankiers in de late middeleeuwen	74
	De heropleving van depositobankieren in het mediterrane Europa	76
	De canonieke ban op rente en het “ <i>depositum confessatum</i> ”	78
	Bankieren in Firenze in de veertiende eeuw	83
	De Medici-bank	84
	Bankieren in Catalonië in de veertiende en vijftiende eeuw: de <i>Taula de Canvi</i>	86
4.	Het bankwezen tijdens het bewind van Karel V en de doctrine van de School van Salamanca	89
	De ontwikkeling van het bankwezen in Sevilla	89
	De School van Salamanca en het bankwezen	93
5.	Een nieuwe poging tot rechtmatig bankieren: de Bank van Amsterdam. Het bankwezen in de zeventiende en achttiende eeuw	105
	De Bank van Amsterdam	105
	David Hume en de Bank van Amsterdam	108
	Sir James Steuart, Adam Smith, en de Bank van Amsterdam	109
	De Banken van Zweden en Engeland	112
	John Law en het achttiende-eeuwse bankieren in Frankrijk	114
	Richard Cantillon en de frauduleuze schending van het bijzonder depositocontract	116

HOOFDSTUK 3	POGINGEN OM FRACTIONEEL RESERVEBANKIEREN JURIDISCH TE VERANTWOORDEN	119
1.	Inleiding	119
2.	Waarom het onmogelijk is om het bijzonder deposito gelijk te stellen aan de lening of het mutuumcontract	122
	De oorsprong van de verwarring	122
	De verkeerde <i>common law</i> -doctrine	127
	De doctrine van het Spaanse burgerlijk en handelsrecht	128
	Kritiek op de poging om het bijzonder monetair depositocontract gelijk te stellen aan de lening of het mutuumcontract	134
	De specifieke reden of het doel van ieder contract	135
	Het concept van de onuitgesproken of impliciete overeenkomst	138
3.	Een inadequate oplossing: de herdefiniëring van het concept van beschikbaarheid	145
4.	Het bijzonder monetair deposito, transacties met een terugkoopovereenkomst en levensverzekeringscontracten	152
	Het geval van levensverzekeringcontracten	156
HOOFDSTUK 4	HET KREDIETEXPANSIEPROCES	161
1.	Introductie	161
2.	De rol van de bank als een werkelijke bemiddelaar bij het leningscontract	165
3.	De rol van de bank in het monetair bankdepositocontract	170
4.	De effecten van het gebruik van zichtdeposito's door bankiers: het geval van een individuele bank	174
	Het continentale boekhoudkundige systeem	175
	Boekhoudkundige praktijk in de Angelsaksische wereld	184
	De capaciteit tot kredietexpansie en het scheppen van deposito's van een bank in afzondering	190
	Het geval van een zeer kleine bank	196
	Kredietexpansie en het creëren van deposito's ex nihilo door een enkele, monopolistische bank	198
5.	Kredietexpansie en de creatie van nieuwe deposito's door het gehele banksysteem	204
	De creatie van leningen in een systeem van kleine banken	209

6.	Een paar bijkomende moeilijkheden	217
	Wanneer expansie door alle banken tegelijk wordt geïnitieerd	217
	Het geld dat uit het banksysteem weglekt	223
	Het aanhouden van reserves boven de minimumvereiste	226
	Verschillende reservevereisten voor verschillende soorten deposito's	226
7.	De parallellen tussen het creëren van deposito's en de uitgifte van ongedekte bankbiljetten	227
8.	Het proces van kredietcontractie	236

HOOFDSTUK 5	KREDIETEXPANSIE EN DE EFFECTEN OP HET ECONOMISCHE SYSTEEM	245
1.	De fundamenteën van de kapitaaltheorie	246
	Menselijk handelen als een reeks van subjectieve fases	246
	Kapitaal en kapitaalgoederen	251
	De rentevoet	260
	De productiestructuur	267
	Een aantal bijkomende overwegingen	270
	Kritiek op de maatstaven gebruikt in de boekhouding en verslaggeving m.b.t. het nationale inkomen van een land	277
2.	Het effect op de productiestructuur van een toename in krediet gefinancierd door een voorafgaande toename in vrijwillig sparen	282
	De drie verschillende verschijningsvormen van het proces van vrijwillig sparen	282
	Administratieve verslaglegging betreffende spaartegoeden die in leningen gekanaliseerd worden	284
	De uitgifte van consumentleningen	285
	De effecten van vrijwillig sparen op de productiestructuur	286
	Ten eerste: het effect van de nieuwe dispariteit in winsten tussen de verschillende productiestadia	287
	Ten tweede: het effect van de daling van de rentevoet op de marktprijs van kapitaalgoederen	292
	Ten derde: het Ricardo-effect	295
	Conclusie: de opkomst van een nieuwe, kapitaalintensievere productiestructuur	299
	De theoretische oplossing voor de 'spaarparadox'	306
	Het geval van een economie in regressie	308

3.	De effecten van bankkredietexpansie die niet gedekt wordt door een toename in sparen: de Oostenrijkse theorie oftewel de circulerendkrediettheorie van de conjunctuurcyclus	310
	De effecten van kredietexpansie op de productiestructuur	310
	De spontane reactie van de markt op kredietexpansie	322
4.	Bankieren, fractionele reservecoëfficiënten en de wet van de grote aantallen	338
HOOFDSTUK 6 BIJKOMENDE BESCHOUWINGEN OVER DE THEORIE VAN DE CONJUNCTUURCYCLUS		347
1.	Waarom er geen crisis uitbreekt wanneer nieuwe investeringen door reële spaartegoeden worden gefinancierd (en niet door kredietexpansie)	347
2.	De mogelijkheid om het uitbreken van de crisis uit te stellen: de theoretische verklaring van het stagflatieproces	349
3.	Consumentenkrediet en de theorie van de cyclus	353
4.	De zelfvernietigende aard van de artificiële booms die veroorzaakt worden door kredietexpansie: de theorie van ‘gedwongen sparen’	356
5.	De verspilling van kapitaal, onbenutte capaciteit en slechte investering van productieve hulpbronnen	359
6.	Kredietexpansie als de oorzaak van massale werkloosheid	362
7.	Boekhouding en verslaggeving met betrekking tot het nationaal inkomen is niet geschikt om de verschillende stadia van de conjunctuurcyclus te weerspiegelen	363
8.	Ondernemerschap en de theorie van de cyclus	365
9.	Het beleid van algemene prijsstabilisatie en de destabiliserende effecten op de economie	367
10.	Hoe men conjunctuurcycli kan vermijden: preventie en herstel van economische crisissen	373
11.	De theorie van de cyclus en onbenutte hulpbronnen: hun rol in de initiële stadia van de boom	379
12.	De noodzakelijke kredietcontractie in het stadium van de recessie: kritiek op de theorie van de ‘secundaire depressie’	381

13. De ‘manisch-depressieve’ economie: het verstikken van de ondernemersgeest en andere negatieve effecten die terugkerende conjunctuurcycli uitoefenen op de markteconomie	390
14. De invloed die economische fluctuaties uitoefenen op de aandelenmarkten	392
15. De effecten van de conjunctuurcyclus op het bankwezen	398
16. Marx, Hayek en het idee dat economische crisissen intrinsiek aan markteconomieën zijn	399
17. Twee bijkomende overwegingen	403
18. Empirisch bewijs voor de theorie van de cyclus	405
Conjunctuurcycli voorafgaand aan de Industriële Revolutie	407
Conjunctuurcycli sinds de Industriële Revolutie	409
De ‘Roaring Twenties’ en de Grote Depressie van 1929	413
De economische recessies van de late jaren 1970 en de vroege jaren 1990	418
Een aantal empirische testen van de Oostenrijkse theorie van de conjunctuurcyclus	422
Conclusie	425
HOOFDSTUK 7	
EEN KRITIEK OP DE MONETARISTISCHE EN KEYNESIAANSE THEORIEËN	431
1. Inleiding	431
2. Een kritiek op het monetarisme	434
Het mythische kapitaalconcept	434
Oostenrijkse kritiek op Clark en Knight	437
Een kritiek op de mechanistische monetaristische versie van de kwantiteitstheorie van het geld	440
Een korte opmerking over de theorie van de rationele verwachtingen	450
3. Kritiek op de keynesiaanse economie	455
De Wet van Say	457
De drie argumenten van Keynes met betrekking tot kredietexpansie	458
De keynesiaanse analyse als particuliere theorie	463
De zogenaamde marginale efficiëntie van kapitaal	465
Keynes’ kritiek op Mises en Hayek	466
Kritiek op de Keynesiaanse multiplier	467
Kritiek op het ‘acceleratorprincipe’	472

4.	De marxistische traditie en de Oostenrijkse theorie van conjunctuurcycli. De neo-ricardiaanse revolutie en de 'reswitching'-controverse	477
5.	Conclusie	480
6.	Appendix over levensverzekeringsmaatschappijen en andere niet-bancaire financiële bemiddelaars	486
	Levensverzekeraars als werkelijke financiële bemiddelaars	488
	Afkoopwaardes en het geldaanbod	492
	De corrumpering van de traditionele principes van de levensverzekering	494
	Andere werkelijke financiële bemiddelaars: beleggingsfondsen, holdings en investeringsmaatschappijen	496
	Specifieke opmerkingen over kredietverzekering	497
HOOFDSTUK 8 DE THEORIEËN VAN HET CENTRAAL EN HET VRIJ BANKIEREN		501
1.	Een kritische analyse van de Banking School	502
	De banking- en currency-standpunten en de School van Salamanca	502
	Het antwoord van de Engelstalige wereld op deze ideeën over bancair geld	511
	De controverse tussen de Currency School en de Banking School	518
2.	Het debat tussen verdedigers van de centrale bank en voorstanders van het vrij bankieren	524
	Parnells argument voor vrij bankieren en de antwoorden van McCulloch en Longfield	524
	Een valse start voor de controverse tussen centraal bankieren en vrij bankieren	525
	Het pleidooi voor een centrale bank	527
	Het standpunt van de theoretici van de Currency School die een systeem van vrij bankieren verdedigden	530
3.	Het 'theorema van de onmogelijkheid van het socialisme' en de toepassing ervan op de centrale bank	536
	De theorie over de onmogelijkheid van de coördinatie van een samenleving gebaseerd op institutionele dwang of de schending van traditionele juridische principes	538
	De toepassing van het theorema van de onmogelijkheid van socialisme op de centrale bank en het systeem van fractioneel reservebankieren	540
	Conclusie: de mislukking van de regulering van het bankieren	555

4.	Een kritische kijk op de moderne Fractional-Reserve Free Banking School	558
	De foutieve basis van de analyse: de vraag naar fiduciaire middelen, gezien als een exogene variabele	561
	De mogelijkheid dat een systeem van vrij bankieren met fractionele reserves unilateraal kredietexpansie zou kunnen creëren	565
	De theorie van het ‘monetair evenwicht’ bij het vrij bankieren steunt op een puur macro-economische analyse	568
	De verwarring tussen het concept van sparen en dat van de vraag naar geld	573
	Het probleem met historische illustraties van systemen van vrij bankieren	578
	Onwetendheid over juridische argumenten	582
5.	Conclusie: het valse debat tussen voorstanders van centraal bankieren en verdedigers van vrij bankieren met fractionele reserves	587
HOOFDSTUK 9 EEN VOORSTEL VOOR HERVORMING VAN HET BANKIEREN: DE THEORIE VAN EEN 100%-RESERVEVEREISTE		589
1.	Een geschiedenis van moderne theorieën die een 100%-reservevereiste verdedigen	590
	Het voorstel van Ludwig von Mises	590
	F.A. Hayek en het voorstel voor een 100%-reservevereiste	595
	Murray N. Rothbard en het voorstel voor een pure goudstandaard met een 100%-reservevereiste	597
	Maurice Allais en de Europese verdediging van een 100%-reservevereiste	599
	De oude traditie van de Chicago School ter verdediging van een 100%-reservevereiste	600
2.	Ons voorstel ter hervorming van het bankieren	604
	Totale monetaire keuzevrijheid	605
	Een systeem van volledige bancaire vrijheid	607
	De verplichting voor alle actoren in een systeem van vrij bankieren om zich aan traditionele juridische regels en principes te houden, met name een 100%-reservevereiste op zichtdeposito’s	609
	Hoe zou het financiële en bancaire systeem van een volledig vrije samenleving eruitzien?	609
3.	Een analyse van de voordelen van het voorgestelde systeem	611

4. Antwoorden op mogelijke bezwaren tegen ons voorstel voor monetaire hervorming	623
5. Een economische analyse van het proces van hervorming en overgang naar het voorgestelde monetaire en bancaire systeem	644
Een paar elementaire strategische principes	644
Stadia in de hervorming van het financiële en het bancaire systeem	645
Het belang van de derde en opeenvolgende stadia in de hervorming: de mogelijkheid die ze bieden om de staatsschuld of pensioenverplichtingen van het socialezekerheidsstelsel af te betalen	647
De toepassing van de theorie van de bancaire en financiële hervorming op de Europese Monetaire Unie en het uitbouwen van de financiële sector in de economieën van het voormalige Oostblok	656
6. Conclusie: het banksysteem van een vrije samenleving	658
BIBLIOGRAFIE	665
ZAKENREGISTER	701
PERSONENREGISTER	713